

Ooit woonde Carla Mogendorff (23) vijf jaar op dit adres, huishoudster Margarete Dieckhoff (38) woonde hier anderhalf jaar.

Dochter des huizes Carla Mogendorff

Carla Mogendorff werd geboren in september 1921. In juli 1937 kwam ze samen met haar vader Bram, moeder Jeannette en oudere zus Hetty in de Van Swietenstraat wonen. Vader Bram dreef de huidenhandel Interlapin op de Karnemelksloot samen met zijn broers Isak en Jacques. Carla werkte na de mulo als stenotypiste.

Juf van Joods schooltje

Tijdens de bezetting werd Carla schooljuf. Toen Joodse kinderen vanaf september 1941 geen openbaar onderwijs meer mochten volgen, werd een Joods schooltje opgericht in een gebouw achter de sjoel (synagoge) op de Turfmarkt. Hier gaf Carla les aan de jonge Helga Kahlenberg, Moses Schenkolewski en Poldi Linder.

In de onderduik

Half juli 1942 begonnen de gedwongen Joden-transporten, al snel kwamen er razzia's. Eind september 1942 dook het gezin Mogendorff onder in Amsterdam. Carla's hartsvriendin Mieke Steensma hielp hen. Ze was apothekersassistente, haar ouders waren in Nederlands-Indië en zijzelf zat in een pleeggezin. Ze was kind aan huis bij de Mogendorffs en kreeg hun onderduikadres en valse namen te horen.

Helpster Mieke overleefde

In Amsterdam ging Mieke bij hen langs. Ze stuurde hen brieven en zorgde voor voedselbonnen, maar werd verraden en gearresteerd. In juli 1943 werd Mieke naar kamp Vught gestuurd vanwege 'jodenbegunstiging'. Ze overleefde deportatie naar Ravensbrück en vertelde later over haar ervaringen op scholen.

Carla opgepakt en vermoord

Ook Carla werd gearresteerd. Ze werd begin mei 1944 vastgezet in Westerbork. Daar ontmoette ze oom Sam en tante Susanna Leefsma-Mogendorff van de Krugerlaan. Op 19 mei volgde hun deportatie naar Auschwitz. Haar oom en tante werden direct na aankomst vermoord, Carla

kwam eind september of mogelijk nog later om in Midden-Europa.

Verder leven met verlies

Carla's ouders en zus Hetty overleefden en kwamen na de oorlog weer in de Van Swietenstraat wonen. Ze rouwden om het verlies van dochter Carla. Zoals het gezin Mogendorff van om de hoek op de Kattensingel 42 rouwde om het verlies van dochter Simone, Carla's nichtje.

Huishoudster Margarete Dieckhoff

Sinds februari 1941 woonde Margarete Dieckhoff als huishoudster in bij het gezin Mogendorff. Ze had in Duitsland een naaiatelier voor gegoede dames geleid en was half 1939 gevlucht naar Nederland. Enkele weken nadat het gezin Mogendorff was ondergedoken, verliet ook Margarete het huis. Onder de naam Maria Landsheer kwam ze op de Bodegraafsestraatweg terecht bij de heer Kraan. Zijn vrouw was kort daarvoor overleden. Ze werkte er als huishoudster en zorgde voor de kinderen.

Margarete verraden

Een NSB'er uit Reeuwijk verraadde haar en in juli 1943 werd ze gearresteerd. Ze vertelde vermoedelijk onder druk, wie er bij de Mogendorffs over de vloer kwamen. Zo werd Carla's vriendin Mieke verraden. Op 28 juli werd Margarete vastgezet in Westerbork. Eind augustus volgde haar deportatie naar Auschwitz, na aankomst werd ze direct vermoord.

In de stoep voor de Van Swietenstraat 3 herinneren nu twee Stolpersteine aan naam en lot van Carla en Margarete.

(Ingekort verhaal uit het boek 'Hier Woonden - Stolpersteine Gouda')

